

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueiden tilannekuva 1/2024

KEHY-ministeriryhmä 15.2.2024

Ville-Veikko Ahonen, VM
Andreas Blanco Sequeiros, STM
Kimmo Kohvakka, SM

Tiivistelmä

- Hyvinvointialueet arvioivat pystyvänsä järjestämään sosiaali- ja terveyspalveluja riittävän yhdenvertaisesti ja viime vuosina kärjistynyt palveluiden tilanne on kohentunut 2023 aikana verrattuna aiempaan.
- Pelastustoimen palveluiden alueellisista eroista huolimatta valtakunnallisesti palveluiden saatavuus on *yhdenvertaista*, kun mitataan toimintavalmiuseroa. Tulevina vuosina toimintavalmiuden kehitykseen kohdistuu haasteita.
- Hyvinvointialueiden vuoden 2023 arvioitu alijäämä on noin 1,4 mrd. euroa ja vuonna 2024 noin 0,87 mrd. euroa. Alijäämien kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä edellyttää muutosohjelmien toteutuksen onnistumista. Tämän hetkisen tiedon mukaan kehysvaraus jälkikäteistarkistukseen v. 2025 ei ole riittävä.
- Viimeisetkin alueet ovat hyväksymässä muutosohjelmia kevään aikana. Olosuhteet ja tehostamismahdollisuudet vaihtelevat alueittain.
- Ministeriöiden arvion mukaan hyvinvointialueiden nykyiset muutosohjelmat ovat osin riittämättömiä vastaamaan julkisen talouden, henkilöstön riittävyyden, väestön yhdenvertaisuuden ja palvelutarpeiden kasvun haasteisiin. Tarvitaan nykyistä konkreettisempia ja kunnianhimoisempia palveluiden sisältöjä uudistavia muutosohjelmia ja hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä.
- Suurinta osaa hallitusohjelman STM:n vastuulla olevista toimenpiteistä on ryhdytty toteuttamaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon Kansallista palvelureformia.
- Sisäministeriö toimeenpanee hallitusohjelman mukaisia pelastustoimen välttämättömiä kehitystoimia liittyen pelastajakoulutuksen vahvistamiseen ja toimintavalmiuteen.

Hyvinvointialueiden yleistilanne

	Väestö 2022	Sairastavuus 2021	Sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttö-kustannukset, euroa/asukas, 2022	Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 2022	Muutosohjelma hyväksytty aluevaltuustossa (K/E) 30.1.2024
Koko maa	5563970	100	3826,2	9,6	
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	125353	114,1	4100,5	8,8	K
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	190774	114,4	4229,7	8,4	K
Etelä-Savon hyvinvointialue	130451	122,5	4922,7	10,8	K
Helsingin kaupunki	664028	84,2	3628,3	9,9	K
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	98972	90,9	3451,8	8,7	K
Kainuun hyvinvointialue	70521	119,1	4629	9	K
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	169537	101,1	3912,6	11,3	K
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	67805	104,9	4059	11,7	K
Keski-Suomen hyvinvointialue	272437	104,9	3988,2	10	K
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	203192	91,4	3549,3	8,1	K
Kymenlaakson hyvinvointialue	159488	114,6	4764,9	11,2	K
Lapin hyvinvointialue	175795	116,9	4631,6	9,9	E
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	486346	80,8	3168,3	10,5	K
Pirkanmaan hyvinvointialue	532671	96,6	3719	8,2	K
Pohjanmaan hyvinvointialue	176323	85,3	3988,2	8,7	K
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	162540	123,8	4241,3	12	K
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	416543	106,5	3508,7	8	K
Pohjois-Savon hyvinvointialue	247689	126,7	4384,4	7,5	K
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	204528	111	3576,4	9,4	K
Satakunnan hyvinvointialue	212556	104,3	4249,4	10,9	K
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	280495	82,3	3344	10	K*
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	485567	99,2	3772,2	10,2	K
Tavoitearvo				0	K

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

	Psykiatrian hoitoon pääsy alle 23-vuotiaat, yli 3 kk, %-osuus 11/2023	Lastensuojelun valmistuneet palvelutarpeen arvioinnit, 3kk, %- osuus 9/2023	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17- vuotiaat, % vastaanikäisestä väestöstä 2022
Koko maa	14,3	85,6	1,6
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	0,0	98,7	0,7
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	6,1	97,8	1,5
Etelä-Savon hyvinvointialue	0,0	86,3	2,3
Helsingin kaupunki	21,2	99,8	1,8
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	21,2	97,1	0,9
Kainuun hyvinvointialue	0,0	78,9	1,8
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	1,4	84,2	1,9
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	13,3	77,1	1,1
Keski-Suomen hyvinvointialue	0,0	61,6	2,0
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	21,2	89,6	1,3
Kymenlaakson hyvinvointialue	0,0	97,3	2,3
Lapin hyvinvointialue	0,0	94,8	1,8
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	21,2	88	1,2
Pirkanmaan hyvinvointialue	13,0	93	1,5
Pohjanmaan hyvinvointialue	3,0	60,8	0,8
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	0,0	92	2,0
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	27,8	87,7	1,5
Pohjois-Savon hyvinvointialue	25,4	86	2,1
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	6,9	56,3	2,1
Satakunnan hyvinvointialue	0,0	93	1,9
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	21,2	61,4	2,2
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	6,5	79	1,6
Tavoitearvo	0	0	0

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaan ikäisestä väestöstä 2022	Kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, joilla on päivystyksenä alkaneita hoitajaksoja yli 75-v kotihoidon asiakkaista, % 2022	lääkäiden ympärvrk:n asuminen ja laitoshoito, hvp/yli 75-v asukkaat 2022	lääkäiden ympärivrk:n asuminen ja laitoshoidon nettokäyttökustannukset, euroa / yli 75-v. asukas 2022	Vammaisille myönnettävät palvelut ja tuet euroa/100 000 asukasta
Koko maa	93	22,6	24,8	3995,5	3252,8
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	94,1	30,7	20,5	3063,4	3678,4
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	91,6	29,5	30,5	4462,5	3325,4
Etelä-Savon hyvinvointialue	92,5	29,2	27,1	3155,6	5170,5
Helsingin kaupunki	96,3	13,6	12,8	5275,1	2633,3
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	93,8	21	22,1	2758,4	2981,7
Kainuun hyvinvointialue	91,9	23,4	29,3	2602,0	4859,5
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	92	19,7	28,5	4176,0	3299,6
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	92,3	31	27,8	3479,7	3927,4
Keski-Suomen hyvinvointialue	92,6	19,9	27,2	3918,8	3112,3
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	94,4	13,7	19,8	3475,7	2693,0
Kymenlaakson hyvinvointialue	92,6	21,5	27,1	4441,8	4787,8
Lapin hyvinvointialue	91,9	25,1	28,2	4662,1	4315,8
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	94,3	22,5	20,7	3100,7	2382,5
Pirkanmaan hyvinvointialue	92,5	23,7	26,2	4102,0	3435,9
Pohjanmaan hyvinvointialue	91,7	10,6	29,3	3981,1	3280,9
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	90,9	22,5	30,2	4573,8	3418,2
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	91,8	26	29,1	4039,9	3054,4
Pohjois-Savon hyvinvointialue	92,1	24,7	27,4	4442,3	3500,4
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	93,7	26,9	23,0	3046,0	3281,2
Satakunnan hyvinvointialue	92,6	23,6	26,9	4075,5	4480,2
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	95,5	12,7	15,4	4360,0	2547,3
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	92,5	21,8	26,7	3973,5	3039,3
Tavoitearvo	0	0			0

Terveysthuolto

	PTH kiireetön hoitoon pääsy, kaikki ammattiryhmät, yli 14vrk, %- osuus 12/2023	Suun TH kiireetön hoitoon pääsy, hammaslääkärit, yli 3kk, %-osuus 12/2023	ESH hoitoon pääsy, yli 6 kk, %-osuus 11/2023	Psykykisesti merkittävästi kuormittuneet 20- 64 -vuotiaat, % vastaanikäisistä väestöstä 2022	Etäasiointi- käynnit/PTH käynnit, %- osuus 1/2024	Etäasiointi- käynnit/PTH käynnit, Muutos% 2022>2024	Fyysiset asiointit/PTH käynnit, Muutos% 2022>2024
Koko maa	12,21	5,0	16,6	19,3	32,0	4,0	-6,0
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	29,9	11,0	3,6	16,0	33,0	1,0	-3,0
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	9,0	4,0	5,8	14,4	26,0	0,0	-4,0
Etelä-Savon hyvinvointialue	13,8	4,0	0,8	18,8	28,0	3,0	-6,0
Helsingin kaupunki	9,1	0,0	24,2	21,5	35,0	13,0	-7,0
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	16,3	3,0	24,2	18,0	33,0	3,0	-3,0
Kainuun hyvinvointialue	6,6	3,0	8,7	16,4	43,0	5,0	-10,0
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	30,4	6,0	13,4	24,0	32,0	-1,0	-3,0
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	10,9	0,0	6,7	19,8	34,0	7,0	-8,0
Keski-Suomen hyvinvointialue	19,1	5,0	18,6	17,4	29,0	3,0	-7,0
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	5,3	1,0	24,2	15,8	45,0	1,0	3,0
Kymenlaakson hyvinvointialue	26,5	3,0	8,3	22,6	19,0	-10,0	-9,0
Lapin hyvinvointialue	7,9	1,0	9,6	19,7	36,0	6,0	-9,0
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	15,4	7,0	24,2	20,5	36,0	7,0	-10,0
Pirkanmaan hyvinvointialue	12,7	5,0	7,1	20,3	31,0	3,0	-3,0
Pohjanmaan hyvinvointialue	18,0	2,0	10,4	20,0	28,0	3,0	-6,0
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	11,7	12,0	26,8	18,5	37,0	6,0	-9,0
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	26,1	1,0	27,6	17,4	30,0	2,0	-8,0
Pohjois-Savon hyvinvointialue	13,9	1,0	25,9	17,2	30,0	3,0	-6,0
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	19,4	5,0	18,6	21,7	26,0	-1,0	-3,0
Satakunnan hyvinvointialue	7,1	10,0	9,1	17,7	35,0	2,0	-7,0
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	13,5	4,0	24,2	18,1	34,0	14,0	-13,0
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	14,2	7,0	17,4	20,3	27,0	-1,0	0,0
Tavoitearvo	0	0	0	0			

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tilanne 1/2

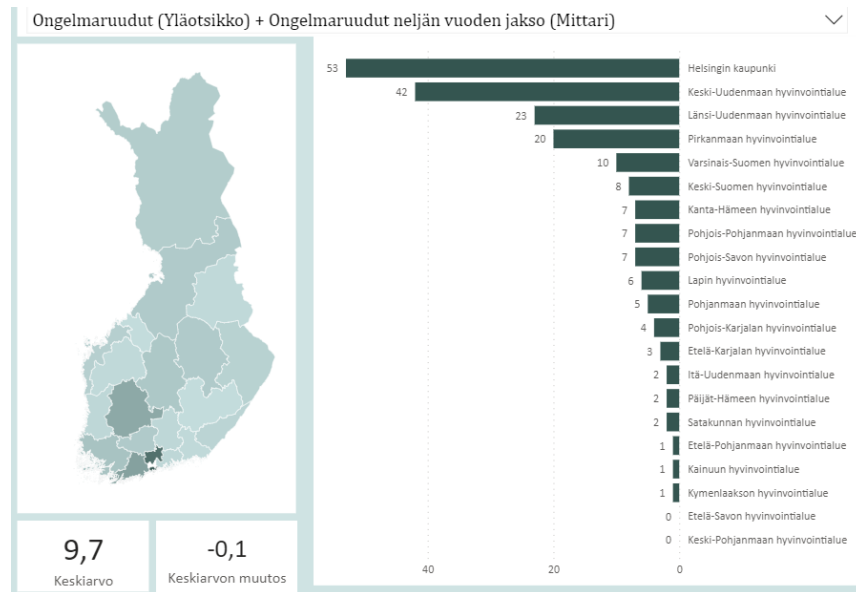
- **Perusterveydenhuollon kiirettömän hoidon hoitotakuun tiukentumisen jälkeen hoitoon pääsy julkisen perusterveydenhuollon avosairaanhoidon vastaanotto toiminnassa on jonkin verran parantunut.** Erot hyvinvointialueiden välillä ovat edelleen suuria. Suun terveydenhuollossa kiirettömään hoitoon pääsy on parantunut jonkin verran vuonna 2023, mutta alueelliset erot ovat suuria. Lähes kaikkien hyvinvointialueiden tulee purkaa jonoja, jotta marraskuussa 2024 voimaan tuleva suun terveydenhuollon kolmen kuukauden (3 kk) hoitotakuu toteutuu.
- **Mielenterveys- ja riippuvuushoidon palvelujärjestelmä on monilla hyvinvointialueilla vielä merkittävän hajanainen, ei muodosta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kokonaisuutta ja ei yhteensovitu tarvittavien sosiaalihuollon palvelujen kanssa.** Erityisesti lasten ja nuorten määrällisesti ja toiminnallisesti puutteelliset perusterveydenhuollon palvelut lisäävät erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun tarvetta. Itsemurhissa on isoja alueellisia, ikäryhmittäisiä sekä naisten ja miesten välisiä eroja.
- 30.11.2023 **julkisen erikoissairaanhoidon kiirettömään hoitoon jonotti 171 595 henkilöä**, joista 16,6% oli jonottanut hoitoa yli 180 vuorokautta. **Lukumääräisesti eniten** (34 682 henkilöä) kiirettömään hoitoon jonottajia oli **HUS-yhtymässä** ja seuraavaksi eniten **Pirkanmaan, Varsinais-Suomen** sekä **Pohjois-Pohjanmaan** hyvinvointialueilla. **Jonotilanteen kasvu on kansallisesti tarkasteltuna pysähtynyt mutta ei ole merkittävästi kohentunut.** Erikoisalojen jonotilanteessa on merkittävää alueellista vaihtelua.
 - Kirurgialla 74 471 henkilöä, joista 22,3% jonottanut yli 180 vrk, silmätaudeilla 29 821 henkilöä, joista 17,6% jonottanut yli 180 vrk, korva-, nenä- ja kurkkutaukeilla 17 078 henkilöä, joista 3,5 % jonottanut yli 180 vrk, sisätaudeilla 15 943 henkilöä, joista 18,7% jonottanut yli 180 vrk, psykiatrialla 3727 henkilöä, joista 29,9% jonottanut yli 180 vrk, syöpätaudeilla ja sädehoidossa 594 henkilöä, joista 0,3% oli jonottanut yli 180 vrk.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tilanne 2/2

- **Lasten ja nuorten palveluissa** ei ole havaittavissa merkittävää kohentumista. Sosiaalipalveluihin edelleen painottuu merkittävä henkilöstön saatavuusongelma, jonka taustalla ovat toisiinsa kytkeytyvät työn organisoinnin ongelmat, suuret asiakasmäärät (henkilökunnan kuormitus) ja resurssien vähäisyys lasten ja perheiden tarpeisiin nähden. Nämä vaikeuttavat ja paikoin estävät palveluiden välttämättömän sisällöllisen uudistamisen. Lasten ja nuorten valtakunnallisesti keskitetty sydänleikkausjono on saatu purettua.
- **Vammaispalveluiden** alueittaiset erot ovat osin kasvaneet. Erityinen huoli on vammaisten lasten palvelujen saatavuudesta ja vammaisten asumispalvelujen monipuolisuudesta (vammaisten laitosasumista on edelleen liikaa).
- **Iäkkäiden kotona asuvien henkilöiden** osuus on alle valtakunnallisen keskiarvon vielä suurimmalla osalla hyvinvointialueista (15 kpl). Terveydenhuollon hoitojaksojen käynnistyminen suuressa määrin suunnittelemattomasti päivystyskäyntien yhteydessä kertoo ongelmista iäkkäiden peruspalvelujen toiminnasta. Ennenaikaisten asumispalveluiden käyttö kertoo riittämättömistä kotihoidon palveluista.
- **Omaishoidon tuen** myöntämisperusteet ovat yhtenäistyneet. Palkkioluokkien lukumäärässä, palkkioiden tasossa ja palkkioiden yksityiskohtaisissa kriteereissä on vielä eroja. Hyvinvointialueet tekevät viimeisimpiä uudistuksia omaishoidon tuen myöntämisperusteisiin vielä 2024 alussa.
- **Hyvinvointialueet viestivät, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja etuuksien tarkastelulle kokonaisuutena on kova tarve.** Sosiaaliturvan leikkausten odotetaan lisäävän sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kysyntää.
- Hyvinvointialueiden toiminnan (palveluiden) tilannekuva tarkentuu 2024 aikana (mm. palveluiden tarkastelu teemottain/ilmiöittäin, mittarit). Hyvinvointialueiden tilannekuvan -työkalun 1.0 versio tulee yleiseen käyttöön valtioneuvostossa ja hyvinvointialueilla kevään 2024 aikana.

Pelastustoimen palvelujen saatavuus

- Pelastustoiminnan lakisääteisten palvelujen tuottamisessa on puutteita sekä toimintavalmiusajoissa että valmiudessa olevissa suorituskyvyissä.
- Alueellisista riskiruutujen jakauman eroista huolimatta valtakunnallisesti palveluiden saatavuus on *yhdenvertaista*, kun mitataan toimintavalmiusaikaa 1-2 riskialueilla (mediaani alle 8 min).
- Kuitenkin paljon yksittäisiä alueita (riskiruutuja), joissa toimintavalmiusaika ylittyy (yli 150 kpl 1 km x 1 km ruutua, joissa on ollut ongelmia toimintavalmiusajoissa neljänä perättäisenä vuotena)
- Pelastusjoukkueen toimintavalmius heikentynyt noin puolella alueista eli haastaa toimintaa laajoissa tilanteissa.
- Toimintavalmiusajoissa haasteita sekä harvaanasutuilla että tiheästi asutuilla kaupunkialueilla.
- Muutosohjelmat kohdistuvat pääsääntöisesti henkilöstöön, sopimuspalokuntiin ja paloasemiin eli käytännössä toimintavalmiuteen.
- Varautumisessa ja väestönsuojeluun varautumisessa suuria eroja alueiden välillä.
- Suurimmalla osalla väestönsuojelun varautumisessa puutteita resursoinnissa, lakisääteisissä tehtävissä, suunnitelmissa, poikkeusoloissa.

Nostoja pelastustoimen investoinneista ja kustannuksista

- Pelastustoimen kokonaiskustannukset olivat yhteensä 488 miljoonaa euroa vuonna 2022.
- Pelastustoiminta on kokonaiskustannuksiltaan suurin pelastustoimen palveluluokka, se kattaa 89,2 prosenttia hyvinvointialueiden pelastustoimen kokonaiskustannuksista. Onnettomuuksien ehkäisyyn kustannuksia kohdistui vuonna 2022 noin 7 %.
- Kuntapohjaisessa järjestelmässä keskimääräinen investointitaso on ollut 28 milj. vuosina 2019-2021.

Keskimääräiset kokonaiskustannukset 23,2 milj. Vaihteluväli 10 milj. – 48,9 milj.

Verrokkialueiden sisällä vaihteluväli 10 – 20 milj. euroa.

Pelastustoimen keskimääräiset asukaskohtaiset kustannukset olivat 97 euroa. Vaihteluväli on huomattava: 61 eurosta 142 euroon per asukas.

Vuodelle 2023 esitettiin taseinvestointeja 133 milj. ja vuodelle 2024 yhteensä 29,6 milj.

Pelastustoimen investointien korjausvelka noin 41 milj.

Hyvinvointialueiden talous 2023 - 2026

- Hyvinvointialueiden vuoden 2023 arvioitu alijäämä on yhteensä noin **1,4 mrd. euroa** (eli noin 270 euroa per asukas) ja vuoden 2024 arvioitu alijäämä noin 0,87 mrd. euroa. (pl. HUS)
- Alueiden muutosohjelmista ja rahoituksen tason tarkastamisesta vuodelle 2025 johtuen tulos kääntyy kuitenkin positiiviseksi ja alijäämät tulevat lähes katettua taloussuunnitelmakauden aikana.
- Alijäämien kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä edellyttää muutosohjelmien onnistumista. Huom. Alueet ovat ennakoineet toimintamenojen kasvun jäävän vuosina 2025-2026 alhaiseksi.

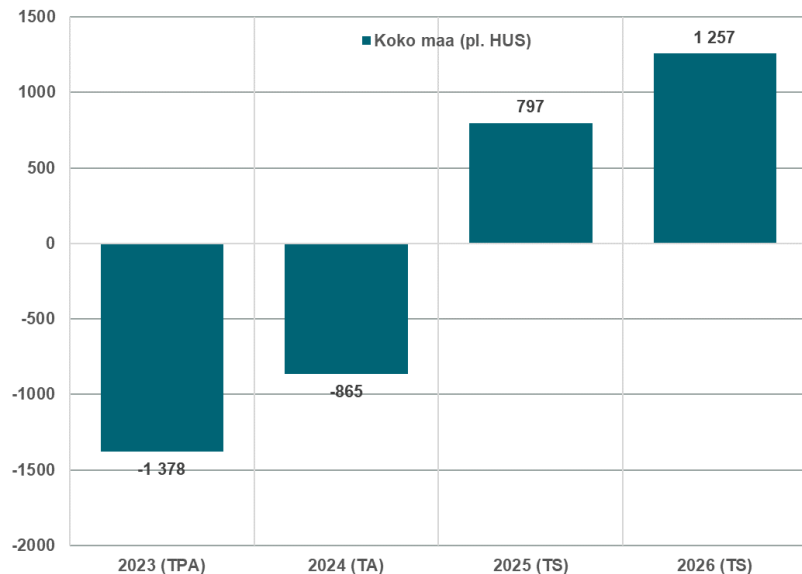
Hyvinvointialueiden talouden kehitys, pl. HUS-yhtymä, TPA-TS 2023* – 2026, mrd. euroa*

	TPA23*	TA24	TS25	TS26	23-24	24-25	25-26	23-24	24-25	25-26
	mrd. €	mrd. €	mrd. €	mrd. €	muutos, mrd. €	muutos mrd. €	muutos mrd. €	muutos, %	muutos, %	muutos, %
Toimintatulot	3,6	3,6	3,6	3,6	0,0	0,0	0,0	0,1 %	0,8 %	-0,1 %
Toimintamenot	27,7	28,0	28,4	28,8	0,3	0,3	0,4	1,1 %	1,2 %	1,5 %
TOIMINTAKATE	-24,1	-24,4	-24,7	-25,2	-0,3	-0,3	-0,4	1,2 %	1,3 %	1,7 %
Valtion rahoitus	23,2	24,1	26,1	27,1	0,9	2,1	0,9	3,9 %	8,5 %	3,5 %
Rahoitustulot ja -menot	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	436 %	27 %	16 %
VUOSIKATE	-1,0	-0,4	1,3	1,8	0,6	1,7	0,5	-56 %	-404 %	37 %
Poistot ja arvonalentumiset	0,4	0,4	0,5	0,5	0,0	0,1	0,0	7 %	12 %	5 %
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	-1,4	-0,9	0,8	1,3	0,5	1,7	0,5	-38 %	-192 %	57 %
Tilinpäätössiirrot + (-)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-
TILIKAUDEN YLI-/JÄÄMÄ	-1,4	-0,9	0,8	1,3	0,5	1,7	0,5	-37 %	-192 %	57 %
Investointimenot yhteensä (brutto)		1,1	1,0	1,0		-0,1	0,0		-13 %	3 %
Nettoinvestoinnit		1,1	1,0	1,0		-0,1	0,0		-12 %	2 %
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1,5	0,3	0,7		1,8	0,4		-120 %	126 %
Lainakanta 31.12.		5,7	5,7	5,7		-0,02	-0,02		-0,4 %	-0,3 %

*Raportoitu TPA2023/alueen oma tieto (29.1.2024)

Hyvinvointialueiden alijäämä 2023*-2026 (milj. €)

- Vuodet 23-24 vahvasti alijäämäiset, mutta kaikkien alueiden taloussuunnitelmat ylijäämäisiä jo vuonna 2025

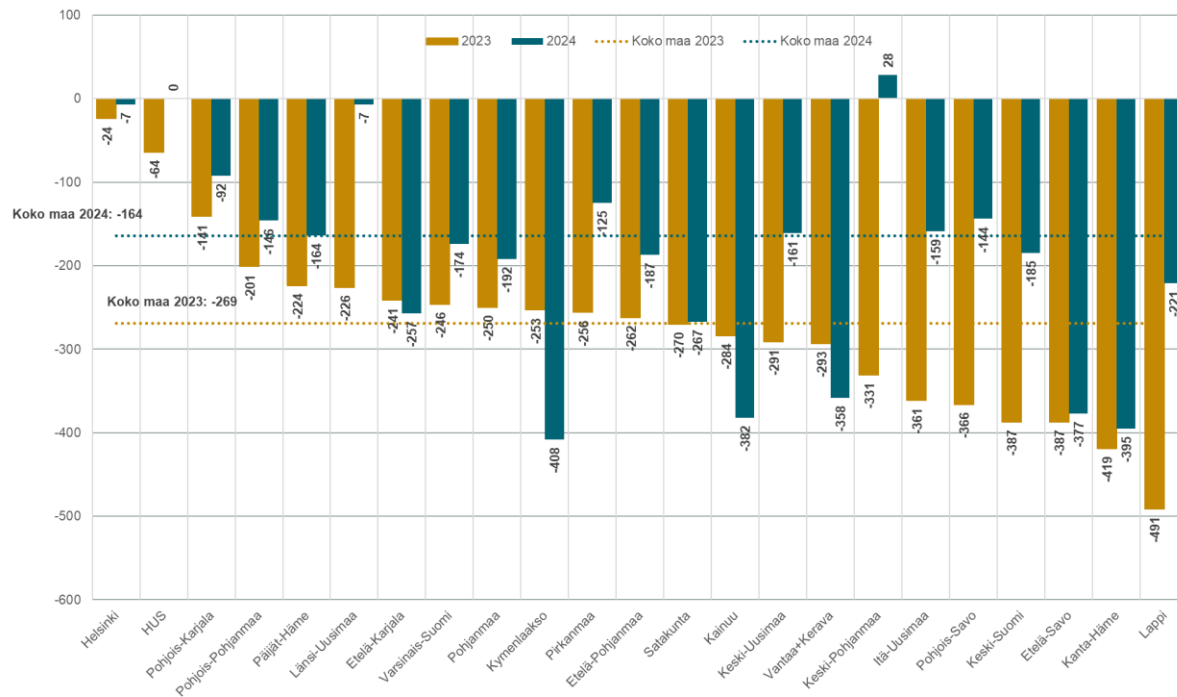
Alue	2023 (TPA)	2024 (TA)	2025 (TS)	2026 (TS)
Etelä-Karjala	-30	-32	17	49
Etelä-Pohjanmaa	-50	-36	28	48
Etelä-Savo	-51	-49	10	15
Helsinki	-16	-5	15	15
HUS	-111	0	95	0
Itä-Uusimaa	-36	-16	8	33
Kainuu	-20	-27	25	25
Kanta-Häme	-71	-67	56	82
Keski-Pohjanmaa	-22	2	7	8
Keski-Suomi	-105	-50	40	105
Keski-Uusimaa	-59	-32	33	59
Kymenlaakso	-40	-65	115	0
Länsi-Uusimaa	-110	-4	52	34
Lappi	-86	-38	55	70
Päijät-Häme	-46	-34	4	13
Pirkanmaa	-136	-24	46	71
Pohjanmaa	-44	-34	29	74
Pohjois-Karjala	-23	-15	20	38
Pohjois-Pohjanmaa	-84	-60	33	112
Pohjois-Savo	-91	-37	52	67
Satakunta	-57	-57	35	68
Vantaa+Kerava	-82	-100	60	122
Varsinais-Suomi	-119	-85	57	149
Koko maa (ml. HUS)**				
	-1489	-865	892	1257
Koko maa (pl. HUS)				
	-1378	-865	797	1257

*2023 alijäämät koottu HTPA-raporteista 29.1.2024, puuttuvilta alueilta (taulukossa punaisella) käytetty alueen omaa vuoden 2024 talousarviota

**HUS-yhtymän vuoden 2023 alijäämän kirjauskäytäntö Uudenmaan alueilla vielä varmistamatta

Alueiden alijäämät per asukas 2023* ja 2024 (HTAS)

- Asukaskohtaisissa alijäämissä suurta vaihtelua alueiden välillä
- Vuonna 2023 kaikilla alijäämää, vuonna 2024 vain yksi alue tavoittelee ylijäämää
- Suurimmalla osalla alueita alijäämä pienenee vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023
- Osalla alueesta alijäämät vahvasti alle koko maan tason (jälkikäiteistarkistus ei riitä kompensoimaan alijäämää)

*Alijäämät koottu HTPA-raporteista 29.1.2024, puuttuvilta alueilta käytetty alueen omaa vuoden 2024 talousarviota

Riskit toiminnan ja talouden epätasapainotilanteessa

Uudistuminen ei toteudu riittävän nopeasti

- Hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden uudistuminen tapahtuu valtion odotuksiin nähden selkeästi hitaammin
- Kansallinen palvelureformi ei etene aikataulussa
- Valtion ohjauksella ei saada riittävästi tuettua hyvinvointialueiden toiminnan (palveluiden) nopeutettua uudistumista
- Alueilta "tippuu hankat kädestä", jos toiminnan ja talouden tasapainon tavoittaminen vaikuttaa toivottomalta.

Väestön yhdenvertaisuus voi vaarantua

- Pirstaloitunut sosiaali- ja terveydenhuolto ei muutu riittävän nopeasti kansallisesti yhtenäisemmäksi, mikä vaarantaa väestön yhdenvertaisuuden
- Välttämättömässä hyvinvointialueiden uudistumisessa voivat korostua sellaiset lyhyen aikavälin toimenpiteet, joissa on pidemmän aikavälin toimenpiteitä suurempi riski vaarantaa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelujen riittävyys, taso, laatu ja väestön yhdenvertaisuus.
- Valtion vastuulla on turvata väestön yhdenvertaisuus ja perusoikeuksien toteutuminen.

Alueiden taloudellinen kehitys on eriytymässä

- Osa alueista ei todennäköisesti pysty kattamaan alijäämiään säädettyssä ajassa vahvistuvasta ohjauksesta huolimatta.
- Riski lisärahoitusprosesseihin kasvaa; Vantaa-Keravan ja Kymenlaakson v. 2024 talousarvioissa lisärahoitus nostetaan esiin optiona.
- Osa alueista on ajautumassa arviointimenettelyyn.
- Alueiden lainanhoitokyvyn pysyessä erittäin heikkona lainanottovaltuuden muutosprosessit ovat ennakoitua paljon yleisempiä ja toistuvia.

Osalla alueista toimet ovat riittämättömiä

- Tämän hetkisen tiedon mukaan kehysvaraus jälkikäteistarkistukseen ei ole riittävä v. 2025; huoli myös vuosista 2026–2027.
- Tulee tarve lisätä/vahvistaa valtion hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden ohjausta
- Tulee tarve lisätä/vahvistaa/nopeuttaa valtion yhteistyöalueiden toiminnan ohjausta

Kiitos!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET